

MEGJELENÉSI IRODA
 A
 KIRÁLYSÁGI
 SÓPRON
 Műhely P. u. 1. Tel. 176.
 /
 LEVELEZÉS
 SÓPRON I.
 POSTAFÉLÉK 88.

FELSŐDUNÁNTÚLI HÉTFŐ

POLITIKAI, TARSADALMI ES SPORT-HETI LAP

KALÓPIZSZEKI ÁRAK
 NEMETORSZÁGOKBAN

Egész évre RM 12.-
 Fél évre . . . 6.-
 Negyed évre . . . 3.-

Ujjajta légitámadás érte pénteken este Londont

Lengyel válasz a moszkvai nyilatkozatra

Stockholmból jelentik: A brit hírszolgálati iroda jelentése szerint különös körülmények között érte pénteken este ellenséges légitámadás Berlint. Hirtelen bombák hullottak egy moziépületre és egy áruházra. A mozi ért bombatámadásnak áldozatai is vannak. Különös az egész légitámadásban az, hogy a légvédelmi szírnéknak ne szólaltak meg, a légelhárítás nem lépett működésbe és repülőgépzugást sem lehetett hallani. Azt hiszik, valamilyen új német tálmányról van szó.

Londonból jelentik: A Londonban székelő lengyel kormányának a január 11-i moszkvai nyilatkozatra adott válasza elkészült és abban a lengyel kormány azt

javasolja, hogy az orosz és lengyel kormányok a határrendezés kérdésében folytassanak tárgyalásokat az angol és amerikai kormányok képviselőinek bevonásával. A lengyel kormány szerint előnyös volna a további nyilvános vitából eltekinteni és a közvetlen tárgyalásoknak az volna a céljuk, hogy mindkét fél részére igazságos és elfogadható alapot találjanak. Ezért felkéri az angol-szász kormányokat, hogy ezeket a megbeszéléseket megfelelően készítsék elő Moszkvában.

Washingtonból jelentik: Knox tengerészetügyi miniszter kijelentette: nem valószínű, hogy a háború gyorsan véget érjen.

Tönke, aki Cavallero közléseit jegyzőkönyvbe vette.

A jegyzőkönyv Cavallero sajátkezü jelentéséből és Carbone tábornok további sajátkezü jelentéséből áll. A két jelentés azonos tartalmu. A jegyzőkönyvhöz tartozik még egy gépírási másolat.

A Stefáni-jelentés szerint Badoglio tábornagy, amikor az ellenséghez menekült, nyilván szándékosan az okmányt hátrahagyta egy borítékban, amelyre sajátkezüleg felírta „Cavallero tábornagy vallomása.”

Szeptember 11-én Cavallero az erődéből kiszabadították és szeptember 12-én virradó éjszaka revolverével agyonlőtte magát. Öngyilkossága akkor — folytatta a Stefáni-közlemény — titokzatosnak látszott. Tisztázódott azonban az ügy, amikor az okmányt megtalálták. A veronai perben felolvasott okmányból kitűnt, hogy az államcsíny gondolata elsősorban vezető katonai helyekről indult ki. (MTI)

Nyugatafrikai csapatok az indiai arcvonalon

Delhiből jelenti a Nemzetközi Sajtó Tudósító: Hivatalos jelentés közli, hogy Indiában nyugat-afrikai csapatok érkeztek, amelyeket a japánok ellen vetnek harcba. Ezek a csapatok régebben már bevetésre kerültek olyan területeken, amelyek hasonlítanak a burmai és malájai dzsungelhez, nem okoz tehát nagyobb nehézségeket a csapatok hozzászoktatása az indiai viszonyokhoz. A nyugat-afrikai csapatok hadseregközvetlen egységként szerepelnek a parancsok alatt egyenesen a délkelet-ázsiai szövetséges hadsereg főparancsnokától, Mountbatten lordtól kapják. (MTI)

Berlin az angol ejtőernyősök romániai leszállásáról

Berlinből jelentik: A külügyminisztérium pénteki sajtóértekezletén részletesen ismertették egyik stockholmi hírgyűnység tudósítását idegen személyeknek román földön történt ejtőernyős leszállásáról. Az illetők, amint földet értek, azt kívánták, hogy vezessék őket Antonescu tábornagy, vagy más magasállású személyiség elé. Azután elöadták, hogy a németek különbözőekajánlatot tettek a szövetségeseknek és ebben Románia jelenlegi területéből Bukovinát és Bessarábiát ajánlották fel az oroszoknak. A Wilhelmstrasseni magát a jelentést olyan neveltséges-

nek minősítették, hogy a veze szemben való állásfoglalást teljesen feleslegesnek jelentették ki. Nem német szokás — mondták — egy szövetséges nép országának területrezeit másnak felajánlani. Ezt az angolok szokták megtenni, mint most Lengyelország esetében. Magát az ejtőernyős leszállás tényét német részről megerősítették. A földet ért személyek az angol Secret Service tagjai voltak, akiket korábbi működésük idejéről jól ismernek Romániában. Céljuk a német kormány diszkreditálásán kívül bizonyára nagyobbsebású rongálások végrehajtása lett volna. (MTI)

Cavallero feljegyzései

Észak-Olaszországból jelentik: Cavallero tábornoknak a veronai perben felolvasott feljegyzésének kiegészítésül a Stefáni-iroda közli még, hogy Cavallero tábornokot már július 25-én este letartóztatták római lakásán és nyomban egy Róma közelében lévő erődbe vitték. Letartóztatásakor Cavallero azt kérdezte, vajjon Mussolini pa-

rancsára tartóztatják-e le. Arra a válaszára, hogy a parancs Badogliótól való, Cavallero olyan közmondulatot tett, mintha azt akarta volna mondani, hogy ez érthetetlen számára. Letartóztatása után több mint egy hónappal, — augusztus 28-án az említett erődben felkereste Carbone tábornok, a katonai tájékoztató szolgálat akkori

Mindenfelől

VENAFROTOL NYUGATRA és északnyugatra fekvő szakaszon az angol-szász hadsereg foltozóérvességgel támad. Itt súlyos harcok folytak. Az arcvonal többi részén nem voltak lényeges harci cselekmények, eltekintve a Gariglia mellett folyt előrs ütközet-től.

BERLINI NÉMET KATONAI KÖRÖK

megállapítása szerint a keleti harctéren a feszültség lényegesen enyhült. Az ellenség előrenyomulása az egész arcvonalon pár nap óta egészen jelentéktelen. A felszültség lanyhulását az oroszok súlyos veszteségeire, valamint új német kötelekek bevetésére ezetük vissza.

ILLETÉKES TOKIOI HELYRŐK

származó értesülés szerint Stahmer tokioi német nagykövet pénteken felkereste hivatalosan Sigemiu — japán — külügyminisztert. A külügyminiszter és a nagykövet a beszélgetés folyamán eszmecsere-t folytattak a nemzetközi helyzet jelenlegi fejleményeiről.

ISTANBULI JELENTÉS

szerint a Japánból Országoságon át Törökországba érkezett japán diplomaták kijelentették, hogy a szovjet-japán viszony egyáltalában nem rossz. Japán önmagában bízik és az európai háború nincs közvetlen kihatással a Japán által vívott háborúra.

UNGVARRÓL JELENTIK:

Zsadányi Vince 30 éves fiatalember valóságos tömegvérengzést vitt végbe, mert szerelmese visszautasította. Zsadányi rálőtt Apjár Erzsébet 19 éves leányra, majd annak édesanyjára és egy kis fiúra. Majd a szomszédos házból sortúzzal fogadta a csendőroket, akik végül kézigránátot dobtak a lakásba és a menekülő fiatalembert lelőtték. Zsadányi áldozatai súlyosan megsebesültek.

A MAGYAR ÉLET PARTJA

A Magyar Élet Pártja tegnap este tartotta az üzenetében első összejövetelét. A párt Akadémia-utcai székházában nagyszámban jelentek meg a klubnapon a kormánypárti törvényhozók. Az összejövetelt egyáltalételes vacsora követte.

Sajtóhibák

Ujévkor a legtöbb lap összeállítja az elmúlt esztendő történetét. A humorista sem maradhat el és az alábbi kis csokorban át-nyújtja az 1943. év legjobb hírlapi sajtóhibáit:

Januárban írta az egyik újság, hogy az illusztris szintársulat, amely dermesztő hidegben utazott, szerencsésen megérkezett és a művészeknek szemmel láthatólag jólesett a hűtött váróterem. („Fűtött helyett.)

Ugyanebben a hónapban dicse-retreméltó önvallomást tett a neves író. Elvesztette akatátskáját és az újságok útján kérte a becsületes megtalálót, hogy az abban lévő kéziratot származtassa vissza, mert pótolhatatlan **vesztés**.

Februárban Békéscsabáról jelentették, hogy ott rendszeres **ébestetésben** részesítik az árvákat. („Étkeztetés" helyett.)

Májusban közölte Churchill az alsóházban, hogy az USA 200 kereskedelmi hajót szállít Angliának és azok **mondog** zászló alatt fognak közlekedni. („Angol" helyett.)

Júniusban szomorú gyászír adta tudtul egy derék asszony halálát és a hír azzal végződött, hogy férjén és két gyermekén kívül gyászolja **79 édesanyja**. (A 79 után kimaradt az „éves" szó.)

Ugyanebben a hónapban olvastuk valahol egy másik megboldogultról, hogy egész életében **hűséges és „ravaszkodó"** volt. („Ragaszkodó" helyett.)

Júliusi részlet egy drámai fő-tárgyalásról:

— Most pedig írta felelően — szolt kemény hangon az elnök — miért tette?

A vádlott így válaszolt:
— Hadd mondjam el méltóságos uram sirjában. („Sorjában" helyett.)

Augusztusban már irtózatos méreteket ölthetett az éhínség abban a városban, melynek lapjából a piacrovatban talált következő sort jegyeztük ki: „Minden **sáskát** megvettem a mai piacon" (Nyilván „sóska" akart lenni az ártatlan, amit „megvettek".)

Szeptemberben izgalmat váltott ki Szófiában egy kommunista **sajtó** leleplezése.

Októberben a pesti **bankvezérek** megbeszéléséről e címmel számolt be egy kommuniké: „Banda-vezérek találkozója." A pálmát azonban a szomszédos város sajtója vitte el. Diszünneséget rendeztek a beszámolóból ez a mondat ragadta meg figyelmünket: „A polgármester beszéde után a függöny „**felhördült**".

November leghatasosabb mondata egy thj. közgyűlés beszámolójából kívánczik az év történetéhez. A szónok, miután tisztelesen ismertette terveit, e szavakkal aratott általános tetszést: „Kérem a tekintetes közgyűlést, hogy vegye fontolóra **tetveimet**."

December a dátumok elkeveredésének hava volt. Megjelent a hír, hogy Erzsébet angol hercegnő **1994-ben** lesz nagykorú, majd az, hogy X városban **1043 folya-mán** tíz fürdőszoba épült. Egy év alatt tíz fürdőszoba nem nagy dolog, de ahol már **900 évvel** ezelőtt ilyen fokon állt a kultúra, az a város méltán verhető mellé.

Igeni francia ílm!

Az első csók

Danielle Darrieux
Magyarországi bemutató!
Csőfőrdőki - vasárnapig

a Soproni Városi Moziban!

Két érdekes jelenségről

A véletlen néha érdekes összetalálkozáshoz vezet. Két nappal ezelőtt ezeken a hasábo-kon arról cikkeztem, hogy az „Alá-zatos tisztelettel" köszöntés mennyire járványszerűen elhár-papódzott, mennyire helytelen, — és tegnap olvastam az egyik fő-városi lapban, hogy Háromszék vármegye közigazgatási bizottsá-gának most megtartott ülésén vi-téz Barabás Andor alispán javas-latot terjesztett elő. A javaslat így szól: Mondja ki a bizottság, hogy a maga működésének terü-letén mind szóban mind pedig írásban eltekint a címek haszná-latától s minden hivatalos testü-letnek és szervnek figyelmébe ajánlja, hogy a fennálló szabá-lyoknak és rendeleteknek eleget téve, minden tisztviselőt egysze-rűen a hivatali állásának megfe-lelő címmel illessen, mert a tiszt-viselő megbecsülését és a hivatali állás tekintélyét nem a cím bizto-sítja, hanem a lelkismeretesen el-végzett munka és a becsületesen teljesített kötelesség. Tegyük em-lékeztetéssel, — mondja az emi-tett alispán, — a most kezdődött új esztendő azzal a kezdeménye-zéssel, amely bizonyára jótéko-nyon fog közreműködni a várme-gye társadalmi testvér: közsa-ságának visszaállításában, mely egyébként annyi oldalról van bomlasztó törekvések összpontosí-tott támadásának kitéve. — A javaslatot elfogadták és ez azt je-lenti, hogy Háromszék megye megszűnteti a címek és a rangok használatát.

Igen érdekes vitéz Barabás Andor alispán javaslatának indok-lása is, amely többek között azt mondja, hogy „együttes mun-kánkat lényegesen befolyásolják a végkéjfejlődés felé közeledő vi-lágháborútól okozott rendkívüli körülmények... Legfontosabb tényező ma a küzdő nemzet sok-szor hangoztatott lelki egységének biztosítása, a társadalmi különbségek lebontása és visszatérés az elnyomatás idején nehezen meg-teremtett társadalmi **egyenlő-séghez**."

A Sepsiszentgyörgyön megho-zott fennti határozat minden te-kintetben figyelem érdemel nemcsak azért mert radikálisan felszámolja a cím és rangkorság nevű „magyar betegség" — ha-nem azért is, mert frissebb, egészségesebb, korszerűbb levegő-vel árasztja el a magyar társadal-mat. Súlyos tévedés ugyanis azt hinni, hogy tiszteletet kizárólag csak hétrét görnyedéssel és alá-zattól osepögő megszólításokkal lehet megadni annak, akit való-ban tisztelünk és nagyrabecsül-ünk. Mennyire igaza van a ha-romszéki alispánnak, amikor meg-állapítja, hogy a tisztviselő meg-becsülését és a hivatali állás te-

kintélyét nem a cím biztosítja, hanem a jól elvégzett munka és kötelességteljesítés. És mennyien vannak szerre az egész országban, akik megszívlelhetnék ezt a bölcs igazságot. A bokázó és kérék-ürambátyázó, „alázatos tiszte-lettel" jelentkezők csakúgy, mint azok akik elfelejtik, hogy a tár-sadalmi osztályok egyetlen nagy magyar oszáfádot jelentenek vé-geredményében és ennek a család-reak minden egyes olyan tagja igazi érték, aki becsületes, aki gerinces és aki mindig s minden körülmények között magyar. En-nek felismerése nem jelenti a te-kintélytisztelet lerombolását és a tiszteletadás talán közös visszefej-lődését. Sőt! A társadalmi válaszfalakat viszont csak és csupán így lehet lebontani, hogy azután egy-más kezét megfogva, valamennyi-en együtt haladhassunk a jobb és boldogabb magyar jövő felé.

Beszéljünk most egy másik társadalmi vonatkozású jelenség-ről is, amely ugyancsak elgondol-koztató. Az emberek kezdenek leszokni a mosolygásról...

Igy, nyerezen kimondva az igaz-ság valahogy nem annyira mell-bevágó, mint mikor gondosan a felvetett probléma mögé próbálunk figyelő szemekkel eltekinteni és akadnak talán olyanok is, akik egyszerű kézlegyintéssel ilyeke-zenek napirendre térni fölülte. Vi-szont a tény kétségbevonhatatlanul fennáll, tehát érdemes — ha rö-viden is, — megvitatni.

Vitathatatlan, hogy az európai ember súlyos gondokkal küzd, nagy lelki válságokat él át és a re-ánk nehezedő háború súlyos vol-ta nem igen kedvez a mosolynak. De azért valahogy mégiscsak meg-rázóak az idevonatkozó figyelmez-tető tünetek. Legutóbb egy fran-cia képealapot nézegettem, amely fotóriportban számolt be Párizs egyetlen napjáról. Láttam a lassan ébredő fővárost, a piaci árusok nem valami nagy és ceppet sem tarka tömegét, egy lövèresny tri-bünjének nézőit, a parkban játszá-tkozó gyermekcsereget, valamilyen meccs legizgalmasabb pillanatát megörökítő jelenetet és a lassan estébe forluló délutánon egy ká-véház zsúfolt terrasztát. — de se-hol, egyetlen arcon, egyetlen te-kintetben a mosolyt vagy akár a mosoly halvány árnyékát fel-fe-dezni nem tudtam. A gyermeke-kében sem. Mintha öreg és fiatal, férfi és nő valami furcsa álarc-ot viselne és ez a fagyos, hideg á-larc mindenütt és mindig az ember elé kísért. Nemcsak a kül-földön, hanem egyre gyakrabban itthon is. Sopronban is. Az embe-rek lassanlont elfelejtenek moso-lyogni és félt, hogy mire észbe-kapnak, már nem is tudnak. Pe-dig az életben a mosoly ugyanazt jelenti, amit a természetnek a

napsugár. Napfény nélkül nincs élet, nincs tavasz, nincs tovább-fejlődés. Mosoly nélkül elcsatnyul és meghal a lélek.

Amikor az első világháború 1918-ban véget ért, ugyanebbe döbbentek rá az amerikai lélekbu-várok és megijedtek, hogy az ame-rikai nép elfelejtette a mosolyt. Akkor adták ki a híres jelszót, amely így szólt: Keep smiling! Tessék mosolyogni! Az egész vi-lágon híre terjedt ennek a talán furcsán ható, de nagyon is mély értelmű mozgalomnak, amely először kitermelte a lelketlen üzleti mosolyt, azután az üzlet-re épített hollywoodi mosolyt, végül pedig mégiscsak megtani-totta ismét mosolyogni, sőt később már gondatlanul nevetni is az amerikai népet.

Ma még háború dúl, senkinek tudja mit hoz a jövő, sőtét vihar-felekők törnyesülnek Európá fölött és mégis — próbáljunk néha mo-solyogni is. Még akkor is ha ne-hezünkre esik, ha nincs kedvünk hozzá, mert rájövünk lassan, hogy a mosoly — éppen a legnehezebb időben jelent felbecsülhetetlen értéket. Önbizalmat ad, öntudato-sabbá tesz és a megpróbáltatások súlyát is elviselhetőbbé teszi. Ne felejtünk el mosolyogni és keres-sük meg saját lelkünkben azt a napfényt, amit évek óta bizony nagyon szűkösen érte számunkra a sors. Keressük meg a lelkünket, amíg nem késő!

Csereköz-pontok Német-országban

A polgári szükséglet fedezésére a legtöbb európai államban a használt holmik is nagyobb értéket képviselnek, mivel ilyenkor el-sősorban a hadifontosságú termé-kek gyártásán van a hangsúly. Olyan árucikkek, amelyeknek gyártása most a háborúban kor-látozott, a polgári lakosság köré-ben igen keresettek. Az újságokat mindnagyon mértékben leplik el az úgynevezett cserehirdetések. Ezen háborús szükségletből adódó üzleti formának hivatalos rende-zése céljából, a nagyobb német városokban csereközpontokat lé-tésítettek. A csere kínált áruk az-után itt kerülnek kiállításra. Kis tábla jelzi az egyes áruk értékét és hogy gazdája milyen áru elle-nében kívánja elcserélni. A csere-üzletre benyújtott áruk becslést és a csereüzletek lebonyolítását az egyes központokban kijelölt ke-reskedők végzik.

1944. január 21-25, péntek-kedd:
MÓRICZS ZSIGMOND
 gyönyörű regényének filmváltozata:
KERÉK FERKÓ
 Őnfeláldozó szerelem... bölcs humor... ezer ötlet. — **Észrevetők: Javor Pál, Egri Mária, Csontos Gyula, Vassary Piri, v. Benkő Gyula, Mihályi Ernő, Lehotay Árpád.**
 A Soproni Elite-Mozgóban.

IMÁDKOZÓ GYEREKEK

Mindig kedves kép, és manapság hüllőnősen megnyugtató érzés: embertársunkat imádkozni látni. Megható, amikor a férfi, az erős, a kenyérkereső munkában elfáradt, az élet nehézségeitől meggyötört ember mint egy engedelmis gyermek, megnyugvásért, letérdel a Mindenható elé és imádkozik; Szép és felemelő érzés, a szívet melegséggel eltöltő érzés, amikor a nő, a gyengébb, kulcsoltja össze kezét és imádkozik; Jólleső látni az ifjú leányt; vagy legényt térdelőn imádkozni látni.

de mindennél szebb, bájosabb, telenebb, amikor a kicsi, a gyermek, a legparányibb ember térdel le a Legnagyobb elé, és imádkozik. Valószínű testvérek voltak. — A leánya, az idősebb, mintegy 5 éves, a fiú, úgy 4 éves... ott állottak a Márius barlang előtt és néztek... néztek a barlangi oltár elé elhelyezett arany és ezüstszálakkal felékesített fenyővel körülvett kicsi jászolt, bámulták, és vágyó szemmel a jászolban fekvő, ölére táruolt kezű kis Jézuskát, néztek, amulatukban nyitva felejtett szájjal, — csillógó lépdntük hol a barlang körüli imádkozókra, hol pedig a jászol előtt térdelő öreg anyókára esett...

A körülállók eltávoztak, az öreg anyóka pedig eltiptegett a szt. Antal szoborhoz, a két kis apróság csak állt, tovább, — és nézett... amikor azt hitték, hogy már csak földiek ők vannak a templomban, a kislány, a nagyobbik, lábujjhegyen járva odamerészkedett a kicsi jászolhoz, lassan nyújtotta kis kezét, megérintette a terítőt, aztán félénken, tisztellettjesen, szemét le nem véve a Csodáról, lassan, lassan hajolt lejjebb, mindig közelebb... és megcsókolta a kis Jézus áldása nyíló kezét, azután arcát, ruháját, még a kicsi jászol szélét is, többször, és mosolygott, mosolygott... Ártatlan kis száma tüzelt, mosolyában benne volt gyermeklelkének teljes áhitata, tökéletes szépsége, boldogsága, ezt sugározták szeméből, ahogy mintegy átszellemülten nézte a Kisdedit. —

azán lejött a lépcsőn, bátran, kis társa kezét megfogva odavezette őt is és az egyik jobbról, a másik balról néztek. Őrizték kis kezüket összetéve az ő mennyei Gyermektársukat, Jézuskát, nera is tudtak talán imádkozni. — nem is akartak talán —, ragyogó szemük árulta csak el a lelkükben végbemert mély érzést, kicsi szívük hevesebb dobogása mondotta el csak hangtalanul a kis Jézuskának az ő hár-onlthatatlan szeretetüket... soká álltak így, nem tudva ar-

ról, ami körülöttük történik, lélekben nem itt voltak. — bizonyára felvitte őket, az ő ártatlan lelküket a kicsi Jézuska, fel — fel, — az ő végtelen, gyönyörű csupa jószág, csupa szeretet, csupa szépség, csupa virág birodalmába, elhalmozta őket meleg ruháscsával, meleg lábbelivel. — (kopot-tak, szegényesek voltak), anyai-vaival a legszebb ruhában az ártatlanság hófehér, tiszta, tündöklő ruhájába öltöztette őket, kalácsot adott éhes kis szájukba, játékokat, kicsi kezükbe... talán így érezték, ... így álmodták... — amíg ott állottak. — azután újból és újból megcsókolták a Gyermek kezét, és egymást kézen vezetve, eltávoztak. —

Beszélhetnék emberszeretetről, beszélhetnék testvéri szeretetről, beszélhetnék a két kis apróság szüleinek vallásosságáról (nem tudom, kik azok, áldja meg az Isten őket) írhatnék órákon át példaadásról, — nincs szavam, nincs kifejezésem, oly szép volt, oly

gyönyörű volt, — hogy vételnek tartanám erőlködve kifejezni azt, amit csak imádságban lehetne elmondani, bűnnek tartanám engedély nélkül belépni abba a virágos kertbe, hol ez a két kis kopott, elnyújt ruhájú, de lélekben dús-gazdag kis gyermek járt az imént... egy biztos: hiszem, hogy amíg ilyen kis apróságok, amíg ezek a kicsi magyarok, magyar gyermekek ezzel az áhítattal, ilyen lelkülettel borulnak le összetett kézzel a kicsi Jézuska, az ő gyermektársuknak, a világ Urának egyszerű jászolához, hiszem, hogy a romlottságunkért haragvó Isten, mint kicsi Jézuska meghallgatja a kérését a magyar gyermeklelkek, és elhozza nemcsak nekik, hanem az egész magyarságnak az ő karácsonyi szeretetét, karácsonyi békéjét.

Igy volt, ez történt 1944. év január, egyik első napjának délutánján a kapuvári plébániatemplomban.

D. F.

Tél az állatvilágban

A téli hideg beállta az állatvilágot táplálékbeszerzési nehézségek elé állítja. A madarak egy része úgy segít ezen a problémán, hogy délebbre, melegebb vidékekre költözik. A melegvérű állatok nagy része azonban téli álomba merül, amely azonban nem részveendő össze a rendes álommal, mert ez a téli álom az állatok biológiai funkciói a létfenntartáshoz szükséges elkövetheetlen minimumra csökkenti. Így pl. a mórmota érverése a téli álomba per-cenként 100-ról 10-re csökken, az óránkénti lélegzés pedig 1500-ról 14-re. A tudósok azért előszeretettel kísérleteznek téli álomba me-

rült állatokkal. Így pl. a denevér légüres térben 7 percig tartózkodhat anélkül, hogy ártalmas lenne, viszont éber állapotban 3 perc alatt bekövetkezne a biztos pusztulás. A rovarok, giliszta stb. olyan keményre fagnak, hogy leestől csörömpölő hangot ad. A téli álomba merült állatok vérkeringése is csak részben működik. A vér csupán a főerekben kering. Hasonló, de „nyári” álomba merülnek egyes forróérvű állatok így a krokodilok, nagy hőség idején, ha az állóvizek kiszáradnak. A fermészet ily módon gondoskodik az állatvilág védelméről. (MNK)

Házasságközvetítő központ

A háborúban sok házasodni kívánó fiatal nem rendelkezik kellő alkalmakkal és szabadidővel, megfelelő élettárs kiválasztására. A férfiak évek óta a hazától távol a fronton küzdenek és a házasulandó leányok hivatásuk következtében annyira igénybe vannak véve, hogy nincs alkalmuk társaságba járni. Általában a háború következtében a társasélet is bizonyos mértékben korlátok közé van szorítva. Azonban, hogy a fiatal-ság helyzetén könnyítsenek, Németországban érdekes újítást vezettek be. A német családvédelmi szövetség, amelynek hivatása többek között a családalapítás elő-

mozdítása, közvetítő levelezési központokat létesített. Természe-tesen a levelezési központban csu-pán ismerettség közvetítéséről, illetve létrehozásáról van szó és a levelezésből kialakuló esetleges későbbi szimpátia dönti el a felek további sorsát. Minden résztvevő német állampolgár pontos személy leírását és csatolt egészségi bizonyítványt küld be, amelyet azután a központ megfelelő osztá-lyokba csoportosít és ezekben az osztályokon belülmegkezdődik a jellegű ellátott levelezés. Termé-szetesen a központ munkája szigo-ruan bizalmas és a nevek nem kerülhetnek nyilvánosságra.

Óvodák selyemhernyó-tenyésztése

A praktikus vállalkozószellem és élénk fantázia sokszor igen hasznos újítások létesítéséhez vezet. Ilyen újszerű foglalkozást vezetett be az egyik pomerániai ovoda vezetősége. Ugyanis ebben az ovodában két év óta, e célra átalakított nagyobb mellékhelyiségekben, szorgalmas selyemhernyó-tenyésztés folyik. Az ovoda kertjének nagykiterjedésű eperfaültetvényei szolgáltatják a selyemhernyók táplálékát. Már az első kísérletek igen eredményesnek bizonyultak, úgyhogy a kezdeti próbálkozásokat komoly munka követte. Azóta már 56 óvoda foglalkozik selyemhernyótenyésztéssel. Az óvodák selyemhernyótenyésztése 96.185 kg friss selyemgubót eredményezett.

Eszt vállalatok fellendülése

Mint illetékes helyről közlik, egy legújabb statisztikai kimutató szerint a bolsevista uralom megszűnésével Esztországban 2500 vállalat került ismét vissza a régi tulajdonosok birtokába. Az említett vállalatok közül 1500 magánvállalat, 770 részvénytársaság, a többi pedig állami tulajdon. Az államköltségen létesített magánvállalatok száma az utóbbi időben szintén jelentősen emelkedett. Ezeknek túlnyomó része élelmiszer-nagykereskedésekből áll. A magánkereskedelem visszaállításával abból a gondolatból indultak ki, hogy minden község legalább egy üzlettel rendelkezzen. Dorpat városában a kereskedelem ismét elérte azt a virágzását, amivel a háború előtti időkben rendelkezett.

Kutyákkal való nyomozás

A kutyáknak rendőri szolgálatra való idomításánál elsősorban a helyes nyomravezetést tartják szem előtt. Ezt az idomításnál úgy kívánták eleinte elérni, hogy a kutya finom szaglőérzékét tekintve a keresendő egyén ruhájának egy darabkáját tartották az orra elé. A kutya azután az ismerős szag után indulva kereste az illetőt. Igen gyakran előfordult azonban a legképzettebb rendőrkutyánál is, hogy ilyen esetekben mégis hamis nyomra vezetett. Ebből jöttek rá azután, hogy a kutya nem mindig szaga után igazodik. Itt azonban nagyok a különbségek. Mert ha pl. valaki aszfalton megy, akkor a lábnyoma az aszfalt szagát veszi fel, ha azonban homokos területen halad át, akkor ez a nyom megszűnik és a homokrészecskék mezőn áthaladva pedig a fű szagát veszi fel a lábnyom. A lábnyomok szaga azonban idővel veszít ereőségéből és csupán a friss lábnyomok ismerhetők fel világosan. Az idomított kutya tehát tulajdonképpen nem csupán a szagok, hanem azok friss vagy régi volta nyomán tájékozódik. A jól idomított rendőrkutya nyomravezetése sokszor a legnagyobb pontossággal történik.

Vakok gyorsírása

A marburgi vakok intézete újszerű gyorsírást vezetett be, amelyet egységesen az összes vakok iskoláiban tanítani fognak. Remélik, hogy ez év végén elkészül a vakírógépek első szériája is, mely több ezerre tehető. Ezek az újszerű írógépek a szellemi pályán működő vakok részére nagy segítséget jelentenek.

Egységes irodai nyomtatványok

A németbirodalmi fegyverkezésiügyi miniszter legújabb rendelkezésében a háborús termelés egyszerűsítése céljából most ismét újítást vezettek be. A jövőben Németországban az irodai nyomtatványok, levélpapírok és számlák egységesen készülnek. Az erre vonatkozó felvilágosítások nyomtatásban jelentek meg. Az új intézkedés célja, az egyes vállalatok irodai cikkeit gyorsabb és könnyebb fedezése, valamint a célszerű háborús anyagtakarékosság.

Kivégeztek Hamburgban egy tisztviselőt, aki önkényesen becsülte meg a bombakárokat

A hivatali hűtlenség hallatlan eseteként emlékeznek meg a német lapok Albert Gragert hamburgi tisztviselő visszaéléseiről, akit a különbírók már halálra is ítéltek és ki is végeztették. Gragert annak a hatóságoknak volt szolgálatvezetője, amely a repülőátadások által okozott károkat megbecsülésére és a károsultak segélyezésére hivatott. Mint kiderült, Gragert sok esetben önkényesen túlmagasra becsülte a károkat, vagy teljes károsodást állapított meg olyan esetekben is, amikor az nem következett be. Két esetben bombakárt tüntetett fel, holott az illetőket ne mis érte semmi veszteség. Önkényes eljárásáért természetesen megfizettette magát. Mindezt pedig csak azért tette, hogy kocsmázó szenvedélyét a nehéz viszonyok között is szabadjára engedhesse.

A hamburgi különbírók napokon keresztül tárgyalta a bünyvet, mert nem menekültek a felelősségrevonás alól azok sem, akik Gragert megvesztegetésén próbáltak indokolatlan előnyökhöz jutni. A vesztegetőket, akik jobbra bombakárosultak, a különbírók két évtől hat évig terjedő fegyházra ítélte, a tisztviselőt pedig halálbüntetéssel sújtotta. Mint a lapok írják, az ilyen természetű, egészen aljas eljárásra ez lehetett az igazságszolgáltatás egyetlen válasza. A kármegállapító hatóság egy másik alkalmazottja, Felix Goor, aki kisebb mértékben volt vétkecs, nyolc évi fegyházra kapott, Gragert a halálos ítéletet haláldektalanul végrehajtották.

OLASZ HELYRŐL KÖZLIK,

hogy Mussolini egészségi állapotának romlásáról a világsajtóban elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak.

Népművelési intézmény Németországban

A népművelési intézmény munkája Németországban a háború alatt sem szünetel. Egy statisztikai kimutatás szerint az elmúlt esztendőben nem kevesebb mint 18 millió hallgató vett részt a népművelődési mozgalom különböző tanfolyamain. Leglátogatottabbak az idegennyelvű és kereskedelmi tanfolyamok. A németnyelvű tanfolyamokat főleg a megszállt területek lakossága és a külföldi

marikások látogatják. A népművelődési intézmény munkáját képezi továbbá a hadsereg kulturális életének ellátása is. Ide tartoznak többek között azok a tanfolyamok is, amelyeket a hadirokkantak látogatnak átképzés céljából. Ezenkívül a hadsereg tagjai részére lehetővé teszik, hogy időnként szellemi képességeiket különböző tanfolyamokon felfrissítsék és hivatalukban továbbfejlessék magukat.

Hírek mindenfelől

— VILÁGIAK NEM FOGADHATÓK BE KOLOSITOROKBA A SZENTSZÉK ENGEDÉLYE NÉLKÜL. A római rádió közlése szerint a szerzetesrendek legfelsőbb egyházi törvényeségei rendelkezést adtak ki, amelynek értelmében szigorúan megtiltják, hogy a kolostorok vezetői bárhol a világon felvegyenek a kolostor közösségébe olyan személyeket, akik nem tartoznak az illető rendhez, főleg pedig világiakat, mielőtt a legfelsőbb egyházi hatóság engedélyt ki nem kérték. Politikai menekülteknek való menedéknyújtás kérdésében a Szentszék legfelsőbb fokon magának tartja fenn a döntést. A kolostorok főnökei személyesen felelnek a pápának a rendelkezések betartásáért. Vatikáni körökből származó hírek szerint ez a rendelkezés onnan ered, hogy az utóbbi időben egyre gyakrabban előfordult, hogy többé-kevésbé politikai jellegű menekültek egyes olaszországi kolostorokban kerestek menedéket.

— MELEG VIZ TÖRT ELŐ EGY KECSKEMÉTI TANYÁN. A Kecskeméthez tartozó Lakiteleken, Hankovszky Jenő birtokos szőlőjében 186 méter mélységből meleg víz tört fel. A víz 22 fokos kistálytisza és percnként 168 liter mennyiségben bugyog.

— VANDERBILT MEGHALT. Madridból jelentik, hogy William Vanderbilt, az ismert északamerikai szászoros milliósos pénteken 65 éves korában newyorki lakásán meghalt. Vanderbilt fiatalabb korában a gépkocsisport bőkezű támogatója volt, később hárommillió dollárért fényűzéssel berendezett magánhajót építtetett, amelyen a háború előtti években a világ sok jelentékeny látogatója.

— AZ 1926-OS KOROSZTÁLYT BEHÍVJÁK FINNSZÁGBAN. EGY 14 ÉVES KISKUNMAJSZAI Finnországban rövidesen katonai szolgálatra hívják be az 1926. január 1. és június 30. között született ifjakat, mint Helsinkiből jelentik.

— EL LEHET TENNI A FÉLIG ELSZÍVOTT CIGARETTÁI Svéd lapjelentések szerint Stockholmban olyan szipkaszerkezetet találtak fel, amelybe a félig elszívott cigarettát el lehet sülyeszteni, majd szivásra alkalmas állapotban újból elővenni. A gyártás már megindult és a svéd közönség élénken vásárolja az elmés találmányt.

— A BECSAPÓDOTT PATKÁNYOK. Nizzában humoros eset történt a napokban. Egy hentes, mielőtt este bezárta volna üzletét, gondosan előkészítette aznap összegyűjtött hús- és zsirjegyzeit, hogy másnap korán reggel beszovalgáltassa azokat. Mivel nem volt rendes ragasztója, lisztből készített csirizzel erősítette fel a jegyeket a papirosra. Éjszaka a hentesüzletet patkányok lepték el és hús híjján „az utolsó falatig” megették a jegyeket. Még szerencse, hogy a maradékokból a hentes igazolhatta magát, különben a patkányok tökéletes munkája nyomán megvádolhatták volna a jegyek eltulajdonításával.

— SVÉDORSZÁG HÁROMSZÁZ ÉVEL EZELETT SZERZŐDÉST KÖTÖTT ERDÉLY FEJEDELMÉVEL. A stockholmi „Allehanda” képekkel díszített hosszabb cikket közöl, amely rámutat arra, hogy éppen e napokban lesz háromszáz esztendeje, hogy Svédország I. Rákóczi György fejedelemsége idején szövetségi szerződést kötött az erdélyi fejedelemséggel.

— A HÁBORU ELŐTT AZ EGÉSZ EURÓPAI RIZSTERMELÉS 900.000 TONNA VOLT ÉVENTE, holott az európai évi rizszükséglet 3 millió tonnát ért el. A legnagyobb rizstermelő állam Olaszország volt, amely 800.000 tonnát termelt. A háború kitörése után, 1942-ben már 1.1 millió tonna rizst sikerült termelni Európában. A világ rizstermelése évente 150 millió tonna körül mozog, aminek tehát körülbelül csak 0.75 százalékát termeli Európa. Itt természetesen tekintetbe kell venni azt is, hogy Európában a rizs nem főlelemezési cikk és míg például Japánban az egy főre eső évi rizsfogyasztás 126 kg, addig a németországi békefogyasztás csupán alig 2.5 kg.

— ÁRAMHALÁL GYÓGYÍTÁSA ÁRAMMAL. Az egyik amerikai egyetem villamossági intézetében dr. W. G. Kouvenhoven új eljárással kísérletezik, hogy életrekeltsse a villamossági balesetek áramsújtott áldozatait. Eddig az ilyen esetekben mesterséges lélegeztetéssel próbálták megmenteni az áramsújtott személyt, ez azonban szerencsés esetben is csak 8—10 óráig megfeszített munkával sikerült. Azonban legújabb kísérletük, sajnos, hiábavaló a lélegeztető munkája, az áldozatot nem tudják életrekelteni. Kouvenhoven

doktor egy érdekes szerkezetű gépből újabb áramütést bocsát át áldozatra és így újabb teátrális látványt nyújt. Ez azonban elmulasztandó hatást vált ki, mint az első és szerencsés esetben — állítja az amerikai orvos — magához térítené a sérültet. Az állatkísérletek biztatók és nemskára megkezdik az új eljárás kipróbálását emberekben is.

— MŰANYAG-PÉNZ. Az USA kincstári hivatala műanyag-áprénpénz forgalombahozatalát tervez és ha ez beválik, akkor a fém pénzeket lassan kivonják a forgalomból. Próbaképpen félcentes és háromcentes érméket hoznak majd forgalomba.

— A SÓGORNÓT ÉS CSALÁDJÁT ARZÉNNAL AKARTA ELPUSZTITANI. Korcz Imre, némesradói gazdálkodó a feleségével együtt egy házban lakott Lajta fivérével s annak családjával. A két asszony állandóan civakodott. Korcz Imréné öngyilkossági kísérletet is követett el arzénal. Mikor felgyógyult, elhatározta, hogy a sógornóját pusztítja el arzénal, négytagú családjával együtt. Beosont Korcz Lajosék lakásába és azok liszteszacskójába egy maroknyi arzént kevert, amelytől a család kétszer is súlyos beteg lett. Rövidesen kiderült a mérgekeverő bűne. A zalaezerszegi kir. törvényszék Korcz Imréné több emberen elkövetett szándékos emberölés büntetését kísérletért nyolc évi fegyházra ítélte. A győri kir. ítéletbíróság az ítéletet helybenhagyta. A kir. Kúria a mérgekeverő asszony büntetését 12 évi fegyházra emelte fel.

— PER FOLYIK A PÁPA ÉS A PORTUGÁL ÁLLAM KÖZÜTT A portugál bíróságokat érdekes per foglalkoztatja, amelynek feleperese a pápa, az alperese pedig a portugál állam. A per onnan származott, hogy egy portugál lékész, aki két évvel ezelőtt hűnyt el, 380.000 escudót kitevő vagyonát a pápára hagyományozta, a portugál állam azonban örökösödési adó címén 130.000 escudoval terhelte meg a hagyatékot. A pápa azt vitatja, hogy a konkordátum értelmében a hagyaték nem vonható örökösödési adó alá. Az elsőfokú bíróság a pápa keresetét elutasította és az ügy most a másodfokú bíróság döntését várja.

EGY PERC MOSOLY.

— Hallom, hogy magát valamilyen közlekedési baleset érte.

— Sajnos igen. Két hónappal ezelőtt történt.

— És még mindig mankóval kell járnia?

— Az orvos szerint már nem, az ügyvédem szerint azonban még igen.

Felsődunántúli HÉTFO.

Felelős szerkesztő és kiadó: Kardos Árpád.
Németországi főmunkatárs: Farsky Tibor.
Kiadja a Fidelitas Lapkiadó Vállalat kft.
Nyomtatott vagyasi Máté Ernő könyvnyomdájában, Sopron.